

Herijking gedragsregels: *hoe heurt het eigenlijk?*

Het NOvA-evenement ‘Hoe heurt het eigenlijk?’ over de herijking van de gedragsregels trok op 23 juni 2016 een volle theaterzaal in het Spoorwegmuseum Utrecht. Onder leiding van journalist en etiquettespecialist Jort Kelder debatteerden ruim 130 advocaten over acquireren, confraternele correspondentie en tegenstrijdige belangen. De algehele conclusie: gedragsregels bieden houvast en moeten er zijn, maar liefst niet te veel.

Ruben Alderse Baas, lid van de algemene raad, opende de bijeenkomst met de constatering dat de herijking van de uit 1992 stammende gedragsregels weliswaar is belegd bij de commissie Gedragsregels 2017, maar vooral ook een gezamenlijke exercitie van de hele Balie is: jonge en ervaren advocaten, afkomstig uit de familierecht- tot de M&A-praktijk, werkzaam bij zowel grote als kleinere kantoren. Dankbaar gebruikmakend van de om metaforen schreeuwende locatie (“zitten we nog wel op het goede spoor?” en “we moeten de vaart erin houden”) riep Alderse Baas op tot een brede dialoog over de gedragsregels binnen de advocatuur: “dat zorgt voor de nodige verrijking.”

NEDERLANDSE ORDE VAN ADVOCATEN

DilemmApp

23/6/2016

Voor wat, heurt wat

Ik ben advocaat en word benaderd door een ambassademedewerker. Deze geeft aan dat een grote projectontwikkelaar in zijn land geïnteresseerd is in de exploitatie van een omvangrijk windmolenpark in Friesland. Daarvoor is hij op zoek naar een Nederlandse advocaat die het volledige traject juridisch wil begeleiden. Voor 2.000 euro wil hij mij met de projectontwikkelaar in contact brengen. Wat doe ik?

Percentages

1. Ik ga in op het voorstel en betaal het bedrag contant.	2%
2. Ik ga in op het voorstel en betaal het bedrag giraal.	3%
3. Ik ga niet in op het voorstel.	74%

Zijn gedragsregels nog nodig?

Die vraag pakte debatleider Jort Kelder direct vakkundig op. De presentator van het tv-programma ‘Hoe heurt het eigenlijk’ voedde de aansluitende plenaire discussie over de gedragsregels met het publiek en het panel op zijn welbekende, erudiete en prikkelende manier. Kelder stelde vast dat de advocatuur vroeger een vrij beroep was, totdat Napoleon het beroep reguleerde. Hebben jullie de gedragsregels eigenlijk wel nodig?”, daagde hij de zaal met advocaten uit. Waarop een vrijwel eensluidend volgde: “Ja!” Panellid Digna de Bruin vatte de breed gedragen mening vanuit het publiek kernachtig samen: “Basisregels zijn goed, maar ik ben tegen te veel regels.” Mede-panellid Philip de Roos vulde met een knipoog maar met een serieuze ondertoon aan: “We moeten toe naar de ‘tien geboden’ voor de advocatuur. En dat in een infographic.”

DilemmApp: voor wat, heurt wat

Voordat de discussie goed losbarstte, konden de aanwezigen zich via een online stemming met hun smartphone uitlaten over een aan het provisieverbod (gedragsregel 2, lid 2) gelieerd dilemma: ‘Voor wat, heurt wat’. Met behulp van de [DilemmApp](#) liet driekwart van de advocaten in de zaal er geen twijfel over bestaan: zij gaan niet in op een financieel aantrekkelijk, maar dubieus voorstel van een ambassademedewerker om een nieuwe opdracht bij een projectontwikkelaar binnen te slepen.

Plenaire discussie

Voor het plenaire debat namen vier advocaten plaats op het podium:

Philip de Roos

De Roos Advocatuur,
medeoprichter van Legalloyd

Digna de Bruin

Digna de Bruin Advocatuur

Bas Martens

Delissen Martens, oud-deken
Haagse orde van advocaten

Leonard Böhmer

CMS Derks Star Busmann,
lid algemene raad NOvA

Panama Papers en de advocatuur

Om de ethische grenzen binnen de advocatuur te verkennen, sneed Jort Kelder eerst enkele actuele dossiers aan, zoals de Panama Papers. Hoe zouden advocaten zich moeten opstellen als het gaat om belastingtechnische constructies?

Volgens Leonard Böhmer is het de taak van de advocaat om zijn cliënt binnen de grenzen van de wet te adviseren. Vanuit de zaal kon voormalig landelijk deken Walter Hendriksen zich hier in vinden. Als dit tot onwenselijke maatschappelijke gevolgen leidt, is het aan de politiek en de wetgever om de wet aan te passen. Hendriksen benadrukte verder dat een advocaat niet het morele kompas van de cliënt is, maar wel voor valkuilen kan waarschuwen. En als de cliënt van de advocaat onethische acties verlangt, neem dan afscheid van die cliënt.

Bas Martens vulde aan dat de beroepsregels voor advocaten duidelijke lijnen bieden, en dat het uiteindelijk aan de cliënt is om te beslissen wat hij wil.

Meer in algemene zin wijst Digna de Bruin op “perverse prikkels” in het beroep van advocaat: uren maken betekent declareren, dus is er een financieel belang om druk bezig te blijven.

Volgens Philip de Roos ligt er voor de NOvA een rol om de ethiek van het beroep van advocaat te blijven bepleiten.

Provisieverbod artikel gedragsregel 2 lid 2 ouderwets?

Op de vraag van Jort Kelder met welke gedragsregel men het meeste moeite heeft, is Philip de Roos duidelijk: het provisieverbod zoals verwoord in gedragsregel 2 lid 2. Verwijzend naar het pre-internettijdperk waarin de huidige gedragsregels zijn opgesteld (1992): “Die regel is op oude leest geschoeid en is te algemeen verwoord.” Volgens De Roos zijn technologiebedrijven die cliënten aan advocaten helpen een verlossing voor een hele groep consumenten die het moeilijk vinden om een advocaat te vinden. Hij ziet dan ook veel in een soort Uber of Funda die cliënten aan advocaten koppelt, zoals [Upcounsel](#) al doet in de Verenigde Staten. Volgens De Roos zal dat in Nederland ook vroeg op laat die kant op gaan. “De techniek wint altijd.”

Bas Martens reageerde met de tegenvraag: “Het bij elkaar brengen van advocaten en cliënten is prima, maar waarom moet een tussenpersoon hier geld aan verdienen?” Ook benadrukte hij dat het provisieverbod er niet voor niets is: “ter bescherming van de cliënt.”

Leonard Böhmer zei het verkeerd te vinden om “te handelen in cliënten. Dat is wat er nu gebeurt.” Vanuit de zaal reageerde algemeen deken Bart van Tongeren: “Het is niet zo zwart-wit. Het provisieverbod is niet in beton gegoten. Er zijn veel mogelijkheden om binnen de regel iets op te zetten. Er zijn al organisaties die keurig volgens de regels werken. Het is dus niet zo dat het absoluut niet kan. Veel dekens zijn er momenteel mee bezig.”

Break-out sessies: gedragsregels onder de loep

Na het plenaire debat volgde een break-out sessie, waarin de deelnemers in kleine groepjes meer in detail over verschillende gedragsregels discussieerden. Moeten deze worden aangepast aan de huidige tijd? En zo ja: hoe?

Als groepsdiscussieleider kregen de panelleden versterking van Gert-Jan Boeve, advocaat bij Van Benthem & Keulen en bestuurslid van de Stichting Jonge Balie Nederland, Hein Karskens, advocaat bij Bos en Lommer advocaten, Robert Sanders, advocaat van de NOVA en secretaris van de Herijdingscommissie Gedragsregels, en de voormalige en huidige landelijk deken Walter Hendriksen en Bart van Tongeren.

Break-out-sessie Acquireren: gedragsregel verruimen

Als gemene deler kan worden geconcludeerd dat het nodig is grenzen te blijven stellen aan de wijze van acquireren in de advocatuur, maar dat de huidige regel kan worden verruimd. Commerciële werken zou moeten kunnen, maar niet ongebreideld. Bijvoorbeeld het vlak voor een zitting aanspreken van mensen met het aanbod op te treden als advocaat, is en blijft uit den boze. Evenals een bureau inhuren dat vrouwen van middelbare leeftijd afbelt met de vraag of ze toevallig nog een echtscheidingsadvocaat nodig hebben.

Als het gaat om koppelsites waarschuwt Jan Loorbach, voorzitter van de commissie Gedragsregels 2017: “Een betaalde dienst moet kunnen, maar niet leidend moet zijn wat een advocaat er voor betaalt. Ook moeten we uitkijken dat de verwijzende instantie te afhankelijk wordt van de rechtzoekende.”

Een deelnemer oppert de suggestie dat de NOvA consumenten zou kunnen voorlichten over de kwaliteit van advocaten. Algemeen secretaris Raffi van den Berg reageert dat de NOvA zich hierin terughoudend dient op te stellen. Want hoe controleer je die kwaliteit? “Laat de markt zijn werk doen.”

Break-out-sessie Confraternele correspondentie: gedragsregel schrappen

Afgezet tegen de commotie rondom gedragsregel 2 lid 2 blijkt de confraternele correspondentie (gedragsregel 12) weinig stof op te werpen. In die zin, dat deze regel eigenlijk het best helemaal kan worden geschrapt. “Is dit nog wel van deze tijd?”, verwoordt Bas Martens hardop de opinie van alle deelnemers. De cliënt behoort alles te weten, vindt de meerderheid. De regel dat onderlinge correspondentie tussen advocaten vertrouwelijk moet blijven, is dan ook eigenlijk achterhaald. Bovendien is de regel gemakkelijk te omzeilen, bijvoorbeeld door de cliënt zelf een brief te laten schrijven aan de andere advocaat.

Leonard Böhmer ziet confraterneel overleg in algemene zin wel als mogelijke “smeerolie om uit de impasse te komen.” Hij benadrukt dat advocaten – net als iedere contractpartij – altijd een geheimhoudingsovereenkomst kunnen sluiten dat het onderling besprokene nooit aan de rechter mag worden voorgelegd.

Veruit de meeste deelnemers willen wel gedragsregel 13 behouden, zodat niet de inhoud van de schikkingsonderhandelingen bij de rechter belandt.

Break-out-sessie Tegenstrijdig belang: gedragsregel blijft nodig, maar wel aangepast

Gedragsregel 7 over tegenstrijdig belang is en blijft nodig, is het meest gehoorde geluid in deze sessie. Je treedt als advocaat niet op tegen je ex-cliënt, omdat je eerder verkregen vertrouwelijke informatie in tweede instantie kan misbruiken. Wel is de huidige tekst van de regel te lang en ingewikkeld: dat mag best korter en scherper geformuleerd!

Herijking gedragsregels richting 2017

Algemeen deken Bart van Tongeren sloot af met de constatering dat het na 1921, 1939 en 1992 “wel weer eens tijd werd om de gedragsregels te herzien.” Van Tongeren: “Het is belangrijk dat de gedragsregels voldoen aan de huidige tijd en daarna weer jaren meekunnen.” Tegelijk gaf hij aan dat dat de algemene raad ernaar streeft zo min mogelijk vast te leggen in rigide regels.

Alle verzamelde ideeën en meningen worden door de NOvA overhandigd aan de commissie Gedragsregels 2017. Jan Loorbach, de voorzitter van de herijkingscommissie, is tevreden met de verkregen input. “Ten opzichte van 1992 is er sprake van enige erosie. Deze verkenning samen met

de beroepsgroep is een nuttig voorschot op ons werk als commissie. De herijkte gedragsregels verwacht ik op zijn laatst eind 2017.”

Terugkijken: Hoe heurt het eigenlijk?

Bekijk een korte sfeerimpressie van het evenement (klik op de afbeelding voor de video):

Om het hele evenement terug te kijken, is de integrale videoregistratie via [Periscope](#) beschikbaar van de plenaire opening en afsluiting (klik op de afbeelding voor de video's):

Herijking gedragsregels

Het evenement [Hoe heurt het eigenlijk](#) maakt deel uit van het traject om in 2017 te komen tot een [herijking van de gedragsregels](#). De NOvA biedt advocaten de mogelijkheid actief mee te denken over welke [gedragsregels \(1992\)](#) aan herziening toe zijn. Ook tijdens het volgende [Innovatieplatform](#) op 13 oktober 2016 staan de gedragsregels centraal. Daarnaast kunnen advocaten hun visie direct delen via gedragsregels2017@advocatenorde.nl. Alle verzamelde ideeën, meningen en voorstellen worden overhandigd aan de [commissie Gedragsregels](#) die de gegevens gebruikt om in 2017 te komen tot een aangepaste set gedragsregels waar de advocatuur over de volle breedte zich in herkent.